

Qui són els nous lideratges de l'esquerra mundial que hauries de seguir?

CRÍTIC destaca una quinzena de referents de les esquerres, del feminisme o de l'ecologisme com els d'Alexandria Ocasio-Cortez, Ska Keller, Andrés Manuel López Obrador, Gustavo Petro o els líders de la nova esquerra àrab, índia i africana. Més enllà de Bernie Sanders i Jeremy Corbyn, aquests noms s'han de conèixer i seguir aquest 2019.

David Forniès i Antoni Trobat

Arreu del planeta, les opcions d'esquerres —i, més en general, les progressistes i transformadores— s'organitzen per fer front a una onada conservadora i autoritària que pretén consolidar i ampliar les retallades de drets democràtics que el neoliberalisme ha consolidat els darrers anys. Més enllà de **Bernie Sanders i Jeremy Corbyn**, CRÍTIC recopila alguns dels noms clau que s'han de conèixer i seguir aquest 2019. Hi trobem vies i camins diferents, amb lideratges emergents, alternatius i nous, o, si més no, renovats i reinterpretats. Les crítiques totals al capitalisme, els feminismes plurals i la revisió anticolonial i antiracista travessen, dels Estats Units al Kurdistan, passant per Portugal, Kerala o Tunísia, moltes propostes. Tanmateix, sembla que també es va escolant un neoreformisme multicultural i antifeixista, un fil que lliga Liz Warren, els Verds alemanys i Íñigo Errejón. Estrany? Potser sí. Tot resta obert.

Nota d'ús d'aquest article a manera de 'disclaimer': les tradicions polítiques —i els contextos actuals— en continents com Àfrica i Àsia són diferents de les originades a Europa i a Amèrica. "Es fa difícil classificar la política i els polítics de l'Àfrica subsahariana segons l'eix esquerra-dreta amb què ens movem aquí", explica el **politòleg Fernando Díaz Alpuente**. Alhora, en molts indrets, les mobilitzacions socials i polítiques més prominents poden emmarcar-se més en l'eix de drets humans, socials i ambientals i democràtics que no pas estrictament en el de dreta-esquerra: així, en "molts països" d'Àsia, precisa **Oriol Farrés, investigador del CIDOB**, "més que a una lluita esquerra-dreta, assistim a amenaces contra la democràcia mateixa, o almenys a dificultats per a la seva consolidació. En algunes d'aquestes democràcies fa 40 anys que governa el mateix partit i existeixen poques condicions per al canvi. I, si hem de parlar del comunisme xinès, molt autoritari, evidentment no és el tipus d'esquerra que a Europa ens imaginem com a tal". Una esquerra, per exemple, capaç de reprimir moviments sindicals que es reclamen marxistes i de fer desaparèixer activistes feministes, ecologistes i pels drets laborals com **Yue Xin**, de la qual no se sap res des de l'agost, quan va ser arrestada, en un cas que ha estat denunciat per **Slavoj Žižek**, entre d'altres.

Ocasio-Cortez i Liz Warren, entre el Green New Deal i el vell reformisme populista ianqui

El panorama de l'esquerra als EUA ha fet un gir de 180 graus aquests darrers mesos. El gran canvi es produí el 7 de novembre amb les eleccions anomenades "intermèdies" a la Cambra de Representants. Noms com **Rashida Tlaib** —palestinoamericana de 42 anys electa per Michigan—, **Ilhan Omar** —d'origen somali, nascuda el 1981, musulmana practicant i electa per Minnesota—,

Sharice Davids —de 38 anys, lesbiana, pertanyent al poble Winnebago i electa per Kansas— i **Deeb Haaland** —del 1960, membre de la nació indígena Pueblo i electa per Nou Mèxic— saltaren a la palestra. El Congrés dels EUA s'omplia de perfils diversos que corresponien a una triple intersecció: dones, membres de minories ètniques i de classe treballadora. Amb elles destaca **Alexandria Ocasio-Cortez**, llatina —filla de mare de Puerto Rico—, de 29 anys i d'extracció popular, que fa part de l'ala esquerra de l'espai demòcrata, concretament dels Socialistes Demòcrates d'Amèrica (DSA), enfortits a l'escalfor de l'onada que representaren la candidatura de **Bernie Sanders** i projectes com la revista '[Jacobin](#)'.

Lluís Pérez Lozano, polític i director acadèmic de la Fundació Josep Irla, explica que "**Alexandria Ocasio-Cortez** és una mena de traducció institucional del que va significar Occupy Wall Street. Una derivació similar al que va representar Podemos respecte al 15-M. Impugna el sistema nord-americà i fa política al Partit Demòcrata però de manera molt audaç, guanyant un candidat de l'establishment' de tota la vida a la seva circumscripció —el veterà demòcrata **Joe Crowley**— i, un cop al Congrés, fent un torcebraç als demòcrates centristes i, fins i tot, intentant disputar el lideratge de la minoria demòcrata a Nancy Pelosi, de 78 anys, a la Cambra de Representants". Pel que fa als seus posicionaments polítics, situats força a l'esquerra pels estàndards del liberalisme nord-americà, Pérez Lozano apunta que "lliga molt el que fa al **New Green Deal**, recuperant l'esperit keynesià dels populistes nord-americans dels anys trenta i de Roosevelt per vertebrar una economia verda que ataquí a la vegada la crisi d'estàndards de vida i la crisi climàtica".

Liz Warren ja ha presentat la seva candidatura per liderar el Partit Demòcrata contra Trump

Sense sortir del Partit Demòcrata però d'una generació diferent hi ha **Elizabeth Warren** (Oklahoma, 1949), professora de dret i senadora per Massachusetts des del 2013. Warren, que va anunciar fa alguns dies que competirà per la candidatura del Partit Demòcrata, és una persona de centreesquerra amb un discurs sobre les desigualtats, els abusos de les grans corporacions i l'erosió de la classe mitjana que té un espai rellevant. La seva obsessió és, de fet, la defensa dels interessos de les classes populars davant una qüestió clau en el sistema econòmic ianqui: els monopolis i els límits de l'acció empresarial. "Elizabeth Warren representa l'ànima antimonopolista del Partit Demòcrata —comenta Pérez Lozano. Hauria estat titllada de 'populista' en algun moment, però és fonamentalment la defensora del que als EUA en diuen el 'little guy', el petit productor, la classe mitjana, el petit propietari, el treballador sindicat, enfront de les grans corporacions i les grans empreses. Warren se situa aquí quan diu coses com 'necessitem que els rics paguin més impostos perquè és l'única manera de mantenir una classe mitjana forta' o 'els sindicats són molt importants per enfortir les classes populars'".

Insistent en aquesta qüestió més que **Bernie Sanders** mateix —quan planteja, per exemple, limitar el creixement dels bancs—, trenca amb la línia neoliberal dels Clinton però a la vegada, "contràriament a Sanders, no és malvista pels intel·lectuals i economistes 'clintonites' com **John Podesta** o **Paul Krugman**. No genera anticossos entre els demòcrates moderats. A més, reivindica la defensa de la diversitat enfront del predomini de l'home WASP ". De fet, entre Sanders i Hillary Clinton, va acabar donant suport a Clinton.

Andrés Manuel López Obrador i Claudia Sheinbaum: fars per

a una esguerra llatinoamericana en crisi?

L'esguerra llatinoamericana s'enfronta al repte de reinventar-se després d'haver perdut governs molt destacats de la regió. L'arribada a la presidència de Mèxic d'**Andrés Manuel López Obrador** (conegut per AMLO) és l'únic contrapunt de pes a l'onada (ultra)conservadora en països com Colòmbia, el Brasil o l'Argentina. Les darreres setmanes això s'ha visualitzat en la presa de posició de Mèxic respecte de la crisi constitucional veneçolana, on AMLO no ha reconegut Juan Guaidó —seguint un dels principis tradicionals de la política exterior mexicana, la no-ingerència formulada sota l'anomenada 'doctrina Estrada'— i s'ha desmarcat així de la majoria de mandatariis americans, des de Donald Trump fins a Justin Trudeau. AMLO pot esdevenir un referent de les esquerres a l'Amèrica Llatina, però és menys clar que vulgui ser-ne el líder. Les seves primeres mesures i anuncis apunten que prioritza el dossier nacional —creació de la Comissió de la Veritat en el cas dels 43 estudiants desapareguts d'Ayotzinapa, un nou enfocament en la lluita contra la violència del 'narco' i contra la corrupció, mesures per erradicar la pobresa i revertir retallades en educació—, que al capdavant conté els grans eixos pels quals va ser elegit per majoria absoluta en primera volta, per davant de l'internacional. L'enorme dependència econòmica envers el seu veí del nord pot explicar que, malgrat el tracte humiliant de Trump a Mèxic en l'afer del mur fronterer, AMLO hagi indicat que vol col·laborar amb Washington i mantenir-hi una relació cordial.

Claudia Sheinbaum és més desconeguda a Europa, però a Mèxic és la gran figura emergent de l'esguerra

No es poden menystenir ni la importància històrica del canvi que representa la victòria d'un candidat d'esquerres a Mèxic ni les esperances i expectatives que la seva arribada a la presidència ha generat en milions de votants. Però també cal recordar que alguns sectors d'esquerres li critiquen un cert populisme nacionalista i es malfien dels efectes de la seva aliança amb la dreta evangèlica. En el cas del moviment zapatista, li retreuen que, en el fons, no vulgui canviar el model econòmic capitalista i de relacions de poder i que —igual que han fet altres líders llatinoamericans d'esquerres durant les dues darreres dècades— aposti per projectes desenvolupistes que no tenen el consens de parts significatives dels pobles indígenes.

Membre del mateix partit que AMLO (Morena), **Claudia Sheinbaum** és més desconeguda a Europa, però a Mèxic és, probablement, la gran figura emergent de l'esguerra. Flamant cap de govern de Ciutat de Mèxic, ha arribat a l'executiu d'una de les urbs més grans del món amb un programa d'extensió de drets per a les dones, per al col·lectiu LGTBI i per als indígenes i una estratègia contra la violència de gènere, en una ciutat on els assassinats de dones, segons xifres oficials, van ascendir a 677 entre el 2014 i el 2017, dels quals 195 van ser investigats com a femicidis.

Gustavo Petro: aigües remogudes per a l'esperança de l'esguerra colombiana

A la Colòmbia postacord de pau amb les FARC la figura més interessant segurament és **Gustavo Petro**, antic guerriller de l'M-19, exalcalde de Bogotá i candidat el 2018 per Colòmbia Humana, un ampli moviment progressista colombià favorable a la redistribució econòmica i al procés de pau. Tanmateix, es troba en una situació complicada: tot i haver esdevingut, en les presidencials del 2018, que va guanyar el conservador Iván Duque, el líder d'esguerra amb més vots de la història electoral colombiana, té pendent un procés judicial per una presumpta mala gestió econòmica mentre era alcalde de Bogotá. I, fa un mes, li van traure un vídeo en què apareix rebent una bossa d'escombraries plena de feixos de bitllets, presumptament per finançar il·legalment una campanya

electoral antiga (el cas conegut per 'Petrovídeo'). Depenent de com acabem aquests dos casos, la carrera de Petro es pot veure molt compromesa.

Gustavo Petro, antic guerriller de l'M-19 i exalcalde de Bogotá, és la gran esperança de canvi a Colòmbia

A la seva esquerra, valdrà la pena seguir l'evolució de la **Força Alternativa Revolucionària del Comú (FARC)**, el partit fundat pels exguerrillers, que en les eleccions del 2018 va obtenir un resultat baixíssim (menys de l'1% dels vots) però que, mercès a l'acord de pau, té assegurada representació parlamentària durant dues legislatures.

Petro és un més entre els 'nous' noms a seguir en la llista d'alternatives, a mitjà termini, a l'hegemonia de la dreta a l'Amèrica del Sud després de la caiguda del kirchnerisme, del PT brasiler o de la crisi a Veneçuela, on també cal esmentar **Verónica Mendoza (Front Ampli, al Perú)**, **Fernando Haddad i Manuela d'Ávila (Partit dels Treballadors i Partit Comunista respectivament, al Brasil)** i **Beatriz Sánchez (Front Ampli, a Xile)**, aquesta darrera, amb bones perspectives de cara a les eleccions generals del 2021.

Li Andersson i Marisa Matias: quan l'anticapitalisme europeu rebrota a la perifèria

El Vell Continent viu des de fa anys la crisi de la socialdemocràcia i el procés del que va anomenar-se temps enrere la 'pasokització' dels grans partits socialdemòcrates o socioliberal, que tradicionalment s'han alternat en el poder al gruix dels estats. Tanmateix, sembla que, en alguns casos —per exemple, l'espanyol—, és una crisi relativa i no s'acaba de donar un procés de minorització o subordinació total de l'esquerra moderada a noves propostes progressistes o a l'esquerra alternativa. De l'univers tradicional de les formacions situades a l'angle més esquerre del ventall d'opcions destaquen, afirma **la regidora de la CUP Eulàlia Reguant** i coneixedora del panorama de l'esquerra europea, "opcions escandinaves com **la finesa Aliança de l'Esquerra o la danesa Llista Roja-Verda**, i en especial dones com **Li Andersson**, presidenta de l'esmentat partit finès, membre de la minoria lingüística sueca de Finlàndia, i amb una vocació i sensibilitat especialment internacionalistes".

Dues dones, Catarina Martins i Marisa Matias, lideren el Bloco de Esquerda a Portugal

Més cap al sud, no es pot evitar parlar del **Bloco de Esquerda** —front de grups trotskistes, maoistes, feministes, ecologistes i marxistes heterodoxos constituït el 1999 i que, conjuntament amb el Partit Socialista i el més dogmàtic Partit Comunista, governa la república lusitana—, i Reguant continua: "Malgrat les contradiccions que viu una força com el Bloco, anticapitalista i que dona molta rellevància als moviments socials i a la lluita al carrer, a l'hora de donar suport a un govern amb forces reformistes, val a dir que les seves líders actuals, **Catarina Martins i Marisa Matias**, ho estan sabent portar a bon port". Matias, eurodiputada des del 2009, va ser la tercera candidata més votada en les presidencials del 2016. Convé fixar-s'hi enguany, també. No deixa de ser rellevant, i curiós, que el trotskisme francès o l'antiga esquerra postcomunista italiana —l'excepció possiblement seria **l'activista napolitana i portaveu de Potere al Popolo Viola Carofalo**— hagin perdut pes i projecció europea per acabar prenent-los el relleu esquerres "perifèriques" com la portuguesa o l'escandinava.

Ska Keller i els GroenLinks neerlandesos: l'esperança antifeixista és de color verd

Però, més enllà de l'esquerra radical, si hi ha un espai progressista alternatiu que està agafant una volada significativa és el món verd. Per **Ernest Urtasun, eurodiputat d'ICV** i bon coneixedor de l'ecologisme polític europeu, "els noms que seran absolutament rellevants són **Ska Keller, dels Verds alemanys, i Bas Eickhout, dels Verds neerlandesos**. Ambdós foren elegits a finals de novembre de l'any passat candidats del Partit Verd al Parlament Europeu". Keller, de 37 anys, nascuda a l'antiga RDA i llicenciada en estudis islàmics, turcs i hebreus, es va forjar en la militància juvenil. Fa dues legislatures que és eurodiputada, i és la líder dels Verds europeus a Brussel·les i a Estrasburg. "Des del seu naixement, els Verds alemanys han estat dividits entre una facció més a l'esquerra i una de més pragmàtica, els 'fundis' i els 'realos' —explica Urtasun—, i el lideratge de Ska Keller ve a consolidar un pes dels 'fundis', després de molts anys de domini 'realo', així com un rejuveniment important de la política verda alemanya."

Amb Keller convé no oblidar noms com la també alemanya **Katharina Schulze**, nascuda el 1985, i líder dels Verds a la catòlica, rural i conservadora Baviera, on esdevingueren segona força en les eleccions estatals del 2018, amb el 17,7% dels vots. El model bavarès s'allunya una mica de Keller, però hi coincideix en l'uropeisme i la defensa de la multiculturalitat davant l'extrema dreta, valors centrals de la proposta política verda arreu de la UE.

Als Països Baixos, un dels bastions de l'ecologisme polític més combatiu contra l'onada 'ultra', agafa cada cop més forma **Jesse Klaver, líder dels GroenLinks** —l'Esquerra Verda, en neerlandès, els Verds neerlandesos—, d'arrels marroquines i indonèsies, i que va fer créixer el seu partit de 4 a 14 escons en les legislatives del 2017. Juntament amb ell, Urtasun ens recorda una figura que convé no obviar: "L'alcaldeessa d'Amsterdam des del juliol del 2018, **Femke Halsema**, també dels GroenLinks".

Varufakis, candidat europeista al cor de l'Imperi

Entre els passats 29 de novembre i 1 de desembre, Burlington, la ciutat de l'estat nord-americà de Vermont d'on Bernie Sanders fou alcalde durant anys, va acollir una trobada que tingué en el mateix Sanders, l'economista grec i exministre **Iannis Varufakis** i la batllessa de Barcelona, **Ada Colau**, els seus padrins més destacats. L'objectiu era conformar una mena d'**Internacional Progressista**, fins en aquell moment bàsicament una xarxa d'intel·lectuals i quadres polítics municipalistes, que farà parlar aquest 2019. El referent de l'esquerra grega serà un dels candidats més coneguts de les esquerres en les properes eleccions europees i es presentarà sota la sigla del DiEM25 a Alemanya, tot i que no anirà en coalició amb Podemos ni amb Catalunya en Comú... sinó amb [el nou partit de Gaspar Llamazares i Baltasar Garzón](#). En una entrevista a CRÍTIC, Varufakis defensava que "[no hem d'ignorar les institucions. Hem d'estar dins i en contra de la institució. Hem d'entrar-hi per canviar-les](#)".

Varufakis despuntarà, en aquest sentit, via el moviment paneuropeu que encapçala juntament amb el filòsof croat **Srećko Horvat** (Osijek, 1983), que forma part del DiEM25, de tarannà postcapitalista i ecofeminista. Precisament, Horvat, en una entrevista a CRÍTIC, assegurava que "[no n'hi ha prou a prendre el poder en un sol país: cal una nova Internacional](#)".

Yassin al-Haj Saleh, Hama Hammami i Selahattin

Demirtas: els horitzons de l'esquerra del Magrib a Anatòlia i a Mesopotàmia

L'espai que va des del Marroc fins a Turquia pateix, com arreu del món, una desorientació determinada. La incapacitat de les esquerres marxistes hereves de la Guerra Freda per ressituar-se i el fracàs aparent de l'explosió democràtica que va significar primerament la Primavera Àrab, unida a l'auge de l'islam polític —que en algunes ocasions ha ocupat el seu espai— i a l'estancament i la sensació de derrota que es transpira a Palestina, hi han ajudat. No obstant això, el feminisme o noves idees com la teoria descolonial hi fan forat a poc a poc. Tanmateix, en aquest bloc ens permetem esmentar alguns lideratges que no són tan nous o emergents com alguns dels exposats fins ara.

Txell Bragulat, activista de **SODEPAU** i directora de la Mostra de Cinema Àrab i Mediterrani de Catalunya, exposa que “a Síria, amb tots els problemes, debilitats i contradiccions, és de lluny on s’ha sacsejat i innovat més, on s’han creat nous lideratges des del moviment civil i les esquerres. Molts són ara morts —com **Omar Aziz**, anarquista impulsor i teoritzador dels consells de coordinació local—, desapareguts —com **Razan Zeitoune**— o a l'exili. Alguns són importants per la seva influència en els moviments d'esquerres àrabs, com **Yassin al-Haj Saleh**. Ha pres vigència en cercles d'esquerres antiautoritàries àrabs i més enllà. I té força predicament entre els joves.” Al-Haj Saleh va ser a Barcelona fa uns quants mesos, presentant el seu llibre ‘Síria: la revolució impossible’, i representa un perfil poc ajustat a binarismes senzills: militant comunista de trajectòria longeva, fou empresonat pel règim d'Al-Assad, la seva companya es troba desapareguda i actualment representa una de les veus més nítides de denúncia del tauler d'escacs internacional en què s’ha convertit Síria.

Al costat de Saleh, a la regió, es poden esmentar polítics veterans com **Hamma Hammami**, el líder del Front Popular de Tunísia. Laica i socialista, aquesta coalició és el principal pol alternatiu, per l'esquerra, als dos blocs hegemònics de la política tunisiana actual: els islamistes d'Ennahdha i els liberalconservadors de Nidaa Tounes. És un dels noms que suggereix l'analista MENA i coordinadora de la Fundación Alternativas **Itxaso Domínguez**, que també esmenta **Mustafà Barghouti (Iniciativa Nacional Palestina) o la israeliana Tamar Zandberg (Meretz)**, passant per activistes com **Khaled Ali (Egipte)**, **Hero Ibrahim Ahmed (el Kurdistan iraquiana) o el moviment de la societat civil contra la corrupció i el sectarisme al Líban Kulluna Watani**, que l'any passat va aconseguir per primer cop en la història fer elegir una diputada pròpia: Paula Yacoubian. “En la majoria d'aquests països”, precisa Domínguez en una línia similar a la de Farrés i Díaz, “el concepte d'‘esquerra’ no sempre és el nostre”, i s’hi confonen lluites socials i econòmiques amb demandes de democràcia, drets humans i dignitat, com il·lustra el cas de **Nasser Zefzafi** al Marroc, condemnat a 20 anys de presó per haver encapçalat les protestes antigovernamentals al Rif.

Selahattin Demirtas i Figen Yuksekdog, colíders de l'HDP kurd, estan empresonats a Turquia des del 2016

A la República de Turquia, on hi ha eleccions municipals aquest març, les veus kurdes continuen essent centrals dins l'imaginari en clau democràtica, transformadora i progressista. **Selahattin Demirtas i Figen Yuksekdog** són els colíders de l'HDP, el Partit Democràtic dels Pobles, prokurd i que agrupa totes les minories culturals i religioses de Turquia, així com el gruix del feminisme, el moviment LGTBI, l'ecologisme, el sindicalisme i l'esquerra social. Romanen a la presó des del novembre del 2016, acusats de col·laboració amb banda armada en el marc de la nova onada de repressió contra el moviment kurd desfermada a Turquia abans i després del cop d'Estat. Són

hegemònics a la zona del país de majoria kurda (el sud-est) i tercera força al Parlament d'Ankara. El seu cas ha servit de model als equips d'advocats dels presos polítics catalans.

Fred Bauma: el vigor dels moviments socials africans

“Si voleu destacar només un nom africà, jo triaria aquest.” **Fernando Díaz Alpuente**, polític especialitzat en Àfrica i membre del col·lectiu Africaye, es refereix a **Fred Bauma**, “no tant per qui és ell en particular, sinó pel moviment al qual pertany i el context en què s'està movent aquest moviment”. Parla de **Lucha**, un dels moviments de la societat civil africana més potents apareguts els darrers anys. Els seus eixos: la lluita contra l'autoritarisme, la corrupció, la injustícia social, la violació dels drets ciutadans i la violència. Una agenda ambiciosa en una República Democràtica del Congo que acaba de celebrar unes eleccions presidencials de recorregut tortuós la netedat de les quals ha estat més que qüestionada. “Lucha està fent molta força per denunciar la manca de democràcia al país, i s'està mantenint ferma davant les oportunitats d'integrar-se en el règim que els han ofert i davant la forta repressió que existeix al país contra ells. Tot un exemple”, explica Díaz. Bauma n'és un dels líders: empresonat durant 18 mesos per haver organitzat una protesta pacífica, va ser alliberat al final del 2016 després d'una campanya internacional de pressió.

Iniciatives com Lucha, al Congo; Y'en a Marre, al Senegal, o Le Balai Citoyen, a Burkina Faso, destaquen a l'Àfrica

Moviments socials similars a Lucha han emergit en altres països, mostra de l'existència d'unes societats civils vibrants —i molt joves— al continent africà, des de **Y'en a Marre, al Senegal** (“un moviment de base que està lluitant per la repolitització dels senegalesos i senegaleses”), o **Le Balai Citoyen, a Burkina Faso**... “Tenen el problema que no estan sabent articular una opció política que aconsegueixi les regnes de l'Estat, però estan generant xarxes de mobilització molt interessants, un nou panafricanisme social, i estan sabent combinar les reivindicacions polítiques (més democràcia i més democràcia real) amb les reivindicacions socials (lluita contra la desigualtat i per unes condicions de vida dignes)”, conclou el polític. Altres noms destacats del continent són l'activista feminista ugandesa **Patricia Twasiima Bigirwa** o el dibuixant equatoguineà **Ramón Esono**, al qual ens vam referir en un article anterior a CRÍTIC.

Pinarayi Vijayan, Manasi Pradhan, Anand Teltumbe i Arvind Kejriwal: rostres múltiples d'una esquerra índia que pateix

La democràcia més gran del món, l'Índia, celebra eleccions generals aquest maig i dos són els candidats per encapçalar-ne el govern: l'actual primer ministre, Narendra Modi, màxim exponent de la dreta nacionalista hindú, i Rahul Gandhi, més o menys liberal, més o menys laic, i molt 'catch-all', capaç alhora de prometre una renda bàsica per als pobres i de provocar una polèmica nacional en fer un comentari sexista. Un ecosistema 'a priori' poc propici per a l'esquerra, que durant el 2019 previsiblement continuarà cercant recer en alguns governs regionals i en els moviments socials.

A l'Índia destaca la potència del govern comunista a l'estat de Kerala, liderat per Pinarayi Vijayan

Caldrà veure fins a quin punt el govern del comunista **Pinarayi Vijayan, a l'estat de Kerala**, resisteix les pressions dels sectors conservadors religiosos i, des de posicions laiques, continua

protegint el dret —acabat de conquerir— de les dones de 10 a 50 anys d'entrar al temple de Sabarimala després de segles d'exclusió. En aquest context, el govern de Kerala, moviments socials i milers de dones han format una cadena humana de 620 quilòmetres de llarg per la igualtat de gènere. A Delhi, l'executiu d'Arvind Kejriwal (AAP, un partit fundat el 2012 per activistes socials i anticorrupció) encara el darrer any de legislatura al govern de la ciutat lluint com un dels seus èxits més notables la creació d'una xarxa de clíniques gratuïtes que ha permès l'accés a la sanitat a les capes més desfavorides i ha estat lloada pel mateix secretari general de les Nacions Unides. I, mentrestant, la societat civil índia continua activa en fronts múltiples: el dels drets de les dones, un dels principals, té una de les seves figures més prominents en **Manasi Pradhan**, convertida ja en icona global. **Anand Teltumbde**, activista oposat al sistema de castes i intel·lectual dalit, està acusat per la policia d'haver participat en un complot maoista per assassinar Modi. Diputats d'esquerres, equips d'advocats i moviments socials i estudiantils consideren que les acusacions són falses i inconsistents i s'estan mobilitzant per evitar-ne la detenció.

Mohamed Nasheed: contra l'autoritarisme i el canvi climàtic

La inclusió en aquest article d'un dirigent d'un país tan petit com les Maldives i d'un perfil no estrictament d'esquerres —el seu Partit Democràtic comparteix afiliació internacional amb el PP— pot sorprendre. Però "tot i no ser d'esquerra pura, la seva política té dos eixos molt interessants", explica **Oriol Farrés, polítològ especialista en Àsia i Pacífic del CIDOB**, que connecten amb lluites essencials de les quals moltes esquerres mundials fan bandera. "Un és el seu compromís amb la consolidació de la democràcia a les Maldives —ell va ser, de fet, el primer president democràtic del país— des d'un progressisme determinat. I l'altre és el seu rol internacional en la conscienciació, als fòrums mundials, sobre els problemes del canvi climàtic i el perill a què s'enfronten els petits països insulars, com el seu".

En l'eix de resistència o crítica a l'autoritarisme, **Mohamed Nasheed** s'insereix en un ventall de líders asiàtics que també inclou la presidenta de Taiwan, Tsai Ing-wen, o la vicepresidenta de les Filipines, Leni Robredo, una veu crítica amb el controvertit president Rodrigo Duterte.

Jacinda Ardern: laborisme fresc rere la petja d'Obama i de Trudeau

En un altre arxipèlag, el neozelandès, governa una dona que es defineix a si mateixa com a "socialdemòcrata" i "feminista" i qualifica el capitalisme de "fracàs flagrant" si aquest sistema ha de ser jutjat a partir de les xifres de pobresa infantil. És **Jacinda Ardern (Partit Laborista)**, la cap de govern més jove del món (38 anys): "Està generant una cultura de dones polítiques i líders", explica Oriol Farrés, "i pot irradiar influència a la regió", on s'ha obert camí enmig d'un domini conservador representat pels gabinets de Bill English i de John Key a la mateixa Nova Zelanda i de Malcolm Turnbull i Scott Morrison a la veïna Austràlia.

"És un lideratge dinàmic, des d'un laborisme molt més fresc", diu Farrés, "i defensa, entre altres coses, el rol de les dones i de les persones joves en política internacional". "Per entendre'ns, podríem situar-la en la línia del que van representar Obama primer i Trudeau després, un nou lideratge de tall progressista i social, que es vol mostrar com a proper als ciutadans, connectar amb els i les joves i enlluernar els mitjans". En matèria nacional, les seves polítiques abracen la introducció de la gratuïtat del primer any d'ensenyament universitari o un pla d'emissions zero en la lluita contra el canvi climàtic, passant per un referèndum sobre la legalització del consum de cànnabis i l'increment gradual del salari mínim de gairebé un 25%. Però crida l'atenció, també, el seu compromís inicial per reduir la immigració —ara desat al calaix— amb l'argument que el ritme

d'increment de població nouvinguda a Nova Zelanda era insostenible per als serveis públics i per a les infraestructures del país.